

ΔΙΑΒΑΣΕΣ αυτή την παράξενη και τόσο τρομαχτική ιστορία, Μάργκαρετ μ'η μου πείς ότι δέν ένιωσες, όπως κι έγώ άκόμα και τώρα, τό αίμα σου νά παγώνει άπό τη φρίκη. Μερικές φορές πού τόν έπανε ξαφνική άγωνία δέν μπορούσε νά συνεχίσει την ιστορία του κι άλλότε πάλι, μέ φωνή τσακισμένη, αλλά διαπεραστική, πρόσφερε μέ δυσκολία τά λόγια του, πού ήταν γεμάτα πόνο. Τά εύγενικά κι όρραία μάτια του άλλότε άστραφταν άπό άγανάκτηση κι άλλότε θόλωναν άπό μεγάλη θλίψη ή έσβηναν άπό τη δυστυχία. Μερικές φορές κατάφερνε νά έλέγχει την όψη του και τούς τόνους της φωνής του και διηγόταν τά φριχτότερα γεγονότα ήρεμα, καταπνίγοντας κάθε ίχνος συγκίνησης· και λίγο μετά, σάν ήφαιστείο πού ξεσπάει, τό πρόσωπό του έπαιρνε άπότομα μιά λυσσασμένη έκφραση και ούρλιαζε κατάρες γιά τόν έχθρό του.

‘Η ιστορία του έχει συνοχή και μου την διηγήθηκε σάν νά λεγε την πió άπλή άλήθεια, σου όμολογώ όμως ότι άφενός τά γράμματα του Φελίξ και της Σάφι πού μου ‘δειξε, και άφετέρου ή έμφάνιση τού τέρατος κοντά στό πλοίο μας ήταν κυρίως τά στοιχεία πού μ’ έπεισαν γιά την άλήθεια των λεγομένων του και όχι τόσο οι διαβεβαιώσεις του. Δηλαδή, τό τέρας είναι πλάσμα ύπαρκτό! Γι’ αυτό δέν πρέπει νά έχω την παραμικρή άμφιβολία, όμως τό γεγονός μέ άφήνει κατάπληκτο. ‘Αρκετές φορές προσπάθησα νά μάθω άπό τόν Φράνκενσταϊν τίς λεπτομέρειες της «κατασκευής» τού τέρατος, αλλά σ’ αυτό τό σημείο ήταν άμετάπειστος.

«Είσαι τρελός, φίλε μου», έλεγε· «πού θά σέ οδηγήσει αυτή ή άνόητη περιέργειά σου; Θέλεις κι έσύ νά φτιάξεις έναν τέτοιο δαίμονα, πού θά γίνει φοβερός έχθρός και δικός σου και τού κόσμου όλου;»

‘Ο Φράνκενσταϊν άνακάλυνε ότι είχε κρατήσει σέ σημειώσεις όλη την ιστορία του· ζήτησε νά τις δει κι έκανε σημειώσεις και προσθέσεις σέ πολλά σημεία, κυρίως γιά ν’ άποδοθούν πió ζωντανά οι συνομιλίες μέ τόν έχθρό του. «‘Αφού έτσι κι άλλως κατέγραψες όσα σου διηγήθηκα», είπε, «τουλάχισ-

στον νά μή φτάσουν στους μεταγενέστερούς μας κουτσουρεμένα».

‘Επί μία έβδομάδα λοιπόν άκουσα την πió παράξενη ιστορία πού γέννησε ποτέ ή φαντασία τού ανθρώπου. Οι δικές μου σκέψεις και τά συναισθήματά μου είχαν περάσει σέ δεύτερη μοίρα γιατί είχαν έπισκιαστεί άπό τό ένδιαφέρον πού μου προκαλούσαν όχι μόνον ή άφήγηση αλλά και οι έκλεπτυσμένοι κι εύγενικοί τρόποι τού ξένου. Θέλω νά τόν ήρεμήσω, όμως πώς μπορού νά παροτρύνω ν’ αγωνιστεί γιά τη ζωή κάποιον τόσο άπίστευτα δυστυχισμένο, τόσο στερημένο άπό κάθε έλπίδα παρηγοριάς; ‘Ω, όχι! ‘Η μόνη χαρά πού μπορεί νά γνωρίσει τώρα θά είναι όταν παραδώσει τό συντετριμμένο σώμα του στη γαλήνη και τό θάνατο. ‘Όμως τού άπομένει άκόμα μιά παρηγοριά, άποτέλεσμα της μοναξιάς και τού παραληρήματός του: όταν στό όνειρά του συνομιλεί μέ τούς δικούς του και άπ’ αυτή την έπικοινωνία παραγοριέται γιά τά δεινά του ή παίρνει κουράγιο γιά την έκδίκησή του, πιστεύει πώς δέν είναι πλάσματα της φαντασίας του, αλλά οι ίδιοι οι άνθρωποι πού τόν έπιοκτέφτονται άπό έναν πολύ μακρινό κόσμο. Αυτό του ή πεποίθηση δίνει κάποια άλλη διάσταση στις όνειροπολήσεις του, μέχρι σημείου ν’ άρχίζουν κι έγώ νά τις θεωρώ έντυπωσιακές κι ένδιαφέρουσες σάν άληθινές.

Οι συνομιλίες μας δέν περιόριζοντα πάντοτε στη δική του ιστορία και τίς συμφορές του. Σέ κάθε θέμα σχετικό μέ τη λογοτεχνία γενικά δείχνει νά έχει άπεραντες γνώσεις και άντίληψη γρήγορη κι όξύτατη. Τά λόγια του είναι πειστικά και σέ κάνουν νά συγκινείσαι· μου είναι δύσκολο νά συγκρατήσω τά άκρά μου όταν διηγείται κάποιο θλιβερό περιστατικό και μέ τά λόγια του κερδίζει τόν όίκτο ή την άμέριστη συμπάθειά μου. Τί θαυμάσιο πλάσμα θά πρέπει νά ύπηρεζε στις καλές του μέρες, άφού είναι εύγενής και άνώτερος άκόμα και τώρα πού όλα γύρω του είν’ έρείπια! Φαίνεται νά συναισθάνεται την άξία του, αλλά και τό μεγαλείο της πτώσης του.

“Όταν ήμωνα νεότερος», έλεγε, «πίστευα πώς ή μοίρα μου έπιφύλασσε κάτι πολύ σπουδαίο. Τά αισθήματά μου είχαν βάθος, αλλά οι ψυχραιμες κρίσεις μου μ’ έκαναν κατάλληλο γιά μεγάλα

ἐπιτεύγματα. Αὐτὴ ἡ συναισθήσις τῆς ἀξίας μου μέστηριζε, ἐνῶ ἄλλοι στὴ θέσῃ μου θά εἶχαν πᾶθει κατὰβλησι· γιὰ τὸν θεοῦ ἐγκληματικὸν νὰ σταταῶ σέ ἀχρηστες θλίψεις τίς ἱκανότητές μου, ποὺ θά μπορούσαν νὰ φανοῦν πολλὰ χρησιμὲς στοὺς συνανθρώπους μου. "Ὅταν σκεπτόμουν τὸ ἔργο ποὺ εἶχα φέρεϊ σέ πέρας, δηλαδὴ τὴ δημιουργία ἐνός ὄντος μ' αἰσθημάτων καὶ λογικῇ—πολὺ μεγάλο κατόρθωμα, κατὰ τὴ γνώμην μου—δὲν μπορούσα νὰ βάλω τὸν ἑαυτὸ μου στὴν ἴδια κατηγορίαν μέ τοὺς κοινούς ἀνθρώπους. Ἀλλὰ ἡ πεποίθησί μου αὐτὴ, ποὺ τόσο μέ βοήθησε στὴν ἀρχὴ τῆς σταδιοδρομίας μου, τώρα μοῦ ἐγινε βάρος ἀφόρητο ποὺ μέ βυθίζει βαθύτερα στὸ βούρκο. "Ὅλα μου τὰ σχέδια καὶ οἱ ἐλπίδες συντρίφτηκαν καί, σάν τὸν ἀρχάγγελον ποὺ φιλοδοξοῦσε νὰ γίνεϊ παντοδύναμος, εἶμαι καταδικασμένος σ' αἰώνια κόλαση. Ἡ φαντασία μου κάλπαζε καὶ οἱ ἱκανότητές μου γιὰ θεωρητικὴ ἀνάλυση καὶ πρακτικὴ ἐφαρμογὴ ἦσαν σπουδαίες συνδυάζοντας αὐτὰ μου τὰ προσόντα, συνέλαβαν τὴν ἰδέαν νὰ δημιουργήσω ἓνα ἀνθρώπινο πλάσμα, καὶ τὸ κατέφερα. Ἀκόμα καὶ τώρα δὲν μπορῶ νὰ μείνω ἀσυκίνητος ὅταν σκέφτομαι τὰ ὄνειρα ποὺ ἔκανα προτοῦ τελειώσω τὸ ἔργο μου. Οὐρανο-βατοῦσα, ἄλλοτε θριαμβολοῦσα γιὰ τίς ἱκανότητές μου καὶ ἄλλοτε φλεγόμουν καὶ μόνον ἀπὸ τὴν ἰδέαν ὅτι αὐτές μου οἱ ἱκανότητες θά ἔφερναν πρακτικὰ ἀποτελέσματα. Ἀπὸ παιδί εἶχα μεγάλα ὄνειρα καὶ ὕψηλές φιλοδοξίες· τώρα ὅμως νιώθω πῶς εἶμαι χαμένος. "Ὡ! Φίλε μου, ἂν μέ εἶχες γνωρίσει ὅπως ἤμουν κάποτε, δὲν θά μέ ἀναγνώριζες τώρα σ' αὐτό τὸν ξεπεσμό μου. Ἡ δειλία ἦταν κάτω ποὺ δὲν τὸ ἤξερα· ἡ μοῖρα μου ἔδειχνε νὰ μέ ἀνεβάξει στὰ ὕψη, ὅπου γκρεμίστηκα καὶ ποτέ, ποτέ, ποτέ δὲν θά ξανασταθῶ στὰ πόδια μου πιά».

Καὶ τώρα θά τό χάσω αὐτὸ τό θαυμάσιο πλάσμα! Πάντα ἐπιθυμοῦσα ν' ἀποκτήσω ἓνα φίλον· πάντα ἔψαχνα νὰ βρῶ κάποιον ποὺ νὰ μᾶς ἐνώνει ἡ ἀμοιβαία συμπάθεια καὶ ἀγάπη. Καὶ κοίτα ποὺ τὸν βρῆκα σ' αὐτές ἐδῶ τίς ἔρημες θάλασσες, ἀλλὰ πολὺ φοβᾶμαι ὅτι τὸν ἀπόκτησα μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ γνωρίσω τὴν ἀξία του καὶ νὰ τὸν χάσω. Θά μπορούσα νὰ τοῦ ξαναδώσω κουράγιον γιὰ ζωὴ, ἀλλὰ τὸν ἀπωθεῖ ἀκόμα καὶ ἡ ἰδέα.

«Σ' εὐχαριστῶ, Γουόλτον», εἶπε, «γιὰ τίς καλές σου προθέσεις πρὸς ἓνα πλάσμα τόσο ὄθλιο ὅσο ἐγώ· ἀλλὰ ὅταν μιλάς γιὰ καινούργιες σχέσεις καὶ συναισθηματικούς δεσμούς νομίζεις ὅτι μποροῦν ν' ἀντικαταστήσουν ἐκείνους ποὺ χάθηκαν; Μπορεῖ ὅποιοσδήποτε ἄνδρας νὰ εἶναι γιὰ μένα ὅπως ὁ Κλερβάλ ἢ ὅποιοιδήποτε γυναικὰ ὅπως ἡ Ἐλίζαμπεθ; Τοὺς συντρόφους τῶν παιδικῶν μας χρόνων τοὺς ἀγαπᾶμε, ἀκόμα καὶ ἂν δὲν εἶναι τίποτα τὸ ἐξαιρετικόν· καὶ αὐτοὶ ἀσκοῦν μιὰ ἐπίδρασιν στὸ μυαλὸ μας ποὺ δύσκολα μπορεῖ ν' ἀσκήσῃ μεταγενέστερος φίλος. Ξέρουν τίς συνηθειές μας ἀπ' ὅταν ἤμαστε παιδιὰ, οἱ ὅποιες, ὅσο καὶ ἂν ἀλλάξουν, ποτέ δὲν ἐπιζώνονται ἐντελῶς· καὶ ἀπὸ τίς πράξεις μας μποροῦν νὰ βγάλουν συμπεράσματα γιὰ τὴν ἀκεραιότητα τῶν κινήτρων μας. Τ' ἀδελφὰ μεταξὺ τοὺς ποτέ δὲν θά ὑποπτευθοῦν—ἐκτός ἂν τέτοια συμπτώματα ἐκδηλωθοῦν πολὺ νωρὶς—ὅτι ὁ ἄλλος πᾶει νὰ τοὺς ἐξαπατήσει ἢ νὰ τοὺς φοβεῖ μέ δόλο· ἐνῶ γιὰ κάποιον φίλον, ὅσο στενὴ σχέση καὶ νὰ ὑπάρχει ἢ ὅσο ὁ χαρακτήρας του νὰ δείχνει τὸ ἀντιθέτο, μιὰ τέτοια ὑποψία εἶναι δυνατόν νὰ γεννηθεῖ. Ἐγὼ ὅμως εἶχα δικούς μου ἀνθρώπους, ποὺ τοὺς ἀγαποῦσα ὅχι μόνον ἀπὸ συνήθεια ἢ ἐπειδὴ ἤμαστε πολὺ συνδεδεμένοι, ἀλλὰ διότι τὸ ἀξίζαν· καί, ὅπου νὰ βρίσκομαι, ἡ καθησυχαστικὴ φωνὴ τῆς Ἐλίζαμπεθ καὶ οἱ παραινέσεις τοῦ Κλερβάλ θά μοῦ νιθυρίζουν μυστικά στ' αὐτί. Εἶναι καὶ οἱ δύο τοὺς νεκροὶ καὶ μόνον ἓνα συναισθημα, μέσα σ' αὐτὴ τὴ μοναξιά μου, μπορεῖ νὰ μέ πείσει νὰ κρατηθῶ στὴ ζωὴ; Νὰ φέρω σέ πέρας ἓνα μεγαλόπνοο σχέδιον, πολὺ χρησιμὸν γιὰ τοὺς συνανθρώπους μου, καὶ νὰ κρατηθῶ στὴ ζωὴ μέχρι νὰ τὸ τελειώσω. "Ὅμως δὲν εἶν' αὐτὴ ἡ μοῖρα μου· ἐγὼ πρέπει νὰ καταδιώξω καὶ νὰ καταστρέψω τὸ πλάσμα ποὺ δημιούργησα· μόνο τότε θά ἔχω κάνει ὅ,τι μοῦ ἦταν γραφτό καὶ θά μπορέσω νὰ πεθάνω».

ΑΓΑΠΗΜΕΝΗ ΜΟΥ ἈΔΕΛΦΗ,

2 Σεπτεμβρίου

σοῦ γράφω περιστοιχισμένος ἀπὸ κινδύνους καὶ δὲν ξέρω ἂν ἡ μοῖρα μοῦ ἐπιτρέψει νὰ ξαναδῶ τὴν ἀγαπημένην μου Ἀγγλία

και όλους εσάς που ζείτε εκεί. Τριγύρω μου υπάρχουν βουνά από πάγο που δεν αφήνουνε καμιά διέξοδο και απειλούν να συντρίβουν από στιγμή σε στιγμή τό σκάφος μου. Οι γενναίοι άντρες που έπεια να μέ ακολουθήσουν τώρα μέ κοιτάζουνε και περιμένουν από μένα βοήθεια, αλλά και τί μπορώ να κάνω; 'Η θέση μας είναι απελπιστική, αλλά εγώ έχω άκομα μέσα μου και κουράγιο κι ελπίδες. 'Όμως μέ πιάνει τρόμος όταν σκέφτομαι ότι οι ζωές όλων αυτών κινδυνεύουν εξαιτίας μου. 'Εάν χαθούμε, ή αιτία θα είναι τὰ τρελά σχέδιά μου.

Κι εσύ, Μάργκαρετ; 'Εσύ δεν θά μάθεις ότι χάθηκε και θά περιμένεις μέ λαχτάρα να γυρίσω. Τά χρόνια θά περνάνε, κι άλλοτε θά σέ πιάνει ή απελπισία, άλλοτε θά σέ βασανίζει ή ελπίδα. 'Ω, αγαπημένη μου αδελφή, ή παταγώδης διάρευση των ειλικρινών προσδοκιών σου είναι για μένα χειρότερο πράγμα κι απ' τό δικό μου τό θάνατο. 'Όμως και σύς υιο έχεις κι αξιογάπητα παιδιά: θά ζήσεις ευτυχισμένη. 'Ο ούρανός νά σ' εύλογεί και νά σου χαρίσει αυτή την ευτυχία.

'Ο καημένος ό φιλοξενούμενός μου μ' αντιμετωπίζει μέ τρυφερότητα και συμπόνοια. Προσπαθεί νά μοι δώσει ελπίδες και μιλάει για τή ζωή σάν κάτι πολύτιμο. Συνεχώς μοι θυμίζει ότι συχνά έχουν συμβεί παρόμοιες άτυχίες και σέ άλλους ναυτικούς που δοκίμασαν νά ταξιδέψουν σ' αυτή τή θάλασσα και, παρά τή θάλησή μου, καταφέρνει νά μέ γεμίσει αισιοδοξία. "Ως και οι ναύτες έπηρεάζονται απ' τήν ευφρόδειά του: όταν εκείνος μιλάει δέν τους βλέπεις τόσο απελτισμένους. Ξυπνάει μέσα τους τήν ενεργητικότητα κι όσο άκούνε τή φωνή του πιστεύουν ότι αυτά τά τεράστια παγόβουνα είναι παιχνιδάκι μπροστά στην άποφασιστικότητα του ανθρώπου. Αυτά τά συναισθήματα δέν κρατάνε πολόν. Κάθε μέρα που περνάει και βλέπουν τίς προσδοκίες τους νά μη βγαίνουν άληθινές τους γεμίζει όλο και περισσότερο μέ φόβο, τόσο που άρχίζω νά τρέμω στην ιδέα μιās άνταρσίας που ίσως προκαλέσει ή απελπισία τους.

ΜΟΛΙΣ έληξε ένα περιστατικό άσυνήθιστα ένδιαφέρον που, άν και τό πιθανότερο είναι αυτά τὰ χαριά νά μη φτάσουν ποτέ στά χέρια σου, δέν άντέχω νά μή σοι τό διηγηθώ.

'Ακόμα εἴμαστε τριγυρισμένοι από παγόβουνα, που κάθε στιγμή κινδυνεύουμε νά μάς συντρίβουν. Τό κρῖο είναι τρομερό και πολλοί άνθρωποι σύντροφοί μου ἤδη βρήκαν τόν τάφο τους σ' αυτό τόν έρημότοπο. 'Η ύγεία του Φράνκενσταϊν κάθε μέρα χειροτερεύει: τὰ μάτια του λάμπουν άκόμα, αλλά εἶν' έξαντλημένος και, όταν κάνει άπότομα κάποια έντονη προσπάθεια, γρήγορα καταρπεί σάν έτοιμοθάνατος.

Στό τελευταίο γράμμα μου άνέφερα τους φόβους μου για άνταρσία. Σήμερα τό πρωί, εκεί που καθόμουνα και παρατηρούσα τήν άγρή όψη του φίλου μου — τὰ μάτια του ἤταν μισόκλειστα και τὰ μέλη του κρέμονταν άπονα —, ξαφνάσθηκα από μισή ντουζίνα ναύτες, που βέλανε νά μπουν στην καμπίνα. Τους άφησα νά μπουν κι ό επικεφαλής τους μοι μίλησε. Μοι είπε ότι εκείνος και οι σύντροφοί του είχαν έκλεγεί από τους ύπόλοιπους ναύτες νά έρθουν σάν εκπρόσωποι όλων και νά μου ζητήσουν κάτι που, άν ἤμουν δίκαιος, δέν θά μπορούσα νά τους τό άρνηθώ. Εἴμαστε άποκλεισμένοι στον πάγο και κατά πᾶσα πιθανότητα δέν θά καταφέρναμε νά ξεκολλήσουμε: αλλά φοβόντουσαν πώς άν ό πάγος έλιωνε και άφηνε έστω κι ένα πέραςμα, εγώ θά ἤμουνα τόσο άπερίσκεπτος που θά συνέχίζα τό ταξίδι και θά τους οδηγούσα σέ καινούργιους κινδύνους μόλις είχαν καταφέρει νά ξεπεράσουν αυτόν έδω. 'Επέμεναν λοιπόν νά δεσμευθώ μέ έπίσημη ύπόσχεση ότι, εάν τό σκάφος έλευθερωνότανε, θά έβραζα πλῶρη προς τό νότο άμέσως.

Αυτά τὰ λόγια μέ φέρανε σέ δύσκολη θέση. 'Εγώ άκόμα ούτε εἶχα άπελπιστεί ούτε εἶχα άποφασίσει νά γυρίσω πίσω εάν τό πλοίο έλευθερωνόταν. Μπορούσα όμως, εάν ἤθελα νά εἶμαι δίκαιος άπέναντί τους, όσο και μικρές πιθανότητες νά ύπνηγαν, ν' άπορίνω τό αίτημά τους; Δίσταζα ν' άπαντήσω, και άξαφνα ό Φράνκενσταϊν, που μέχρι τότε έμενε σιωπηλός κι έδειχνε πολύν άδύναμος ως και για νά παρακολουθήσει τή σκηνή, άνασηκώθη-

κε· τὰ μάρτυρα του ἀστράγαλαν καὶ τὰ μάγουλά τους φούντωνσαν ἀπὸ τὴν ἔνταση τῆς στιγμῆς. Ὑπῆλθοντες πρὸς τοὺς ἄντρες εἶπε: «Τι ἔννοεῖτε; Τί ζητᾶτε ἀπὸ τὸν καπετάνιό σας; Τόσο εὐκόλα ἐγκρατα-λαίπετε τὰ σχέδιά σας; Ἐσεῖς δὲν εἰσαίτε που μιλούσατε γιὰ “λαμπρή” ἀποστολὴ; Γιατὶ “λαμπρή”; Ὅχι διότι τὸ ταξίδι ἦταν εὐκόλο, σὰν νὰ πλέατε σὲ νότια θάλασσα, ἀλλὰ διότι ἦταν γεμάτο μεγάλους κινδύνους, διότι σὲ κάθε ἀπόροπτο θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιστρατεύετε ὅλο σας τὸ σθένος καὶ νὰ δειγνέτε ὅλο σας τὸ θάρρος, διότι οἱ κινδύνοι κι ὁ θάνατος παραμόνευαν στὸ ταξίδι αὐτὸ κι ἐσεῖς ἔπρεπε νὰ τοὺς ἀψηφήσετε καὶ νὰ τοὺς ξεπεράσετε. Γι’ αὐτοὺς τοὺς λόγους ἡ ἀποστολὴ ἦταν “λαμπρή”, διότι ἦταν ἕνα ἐγγεῖρημα μὲ ὑψηλὸς στόχους. Στὸ μέλλον θὰ σᾶς ἀναγνώ-ριζαν εὐεργέτες τῆς ἀνθρωπότητας καὶ τὰ ὀνόματά σας θὰ τὰ λάτρευε ὁ κόσμος διότι ἀνῆκαν σὲ ἄντρες γενναίους, ποὺ ἀντιμε-τάπησαν τὸ θάνατο γιὰ νὰ τιμῆσουν τὸ ἀνθρώπινο γένος ἀλλὰ καὶ νὰ τοῦ προσφέρουν τίς ὑπηρεσίες τους. Καὶ τώρα νὰ, μὲ τὴν πρώτη ὑποψία κινδύνου, ἡ καλύτερα μὲ τὴν πρώτη δοκιμασία τοῦ θάρρους σας, ἐσεῖς κάνετε πίσω καὶ σᾶς ἀρκεῖ νὰ μείνετε στὴν ἱστορία ὡς πλάσματα ποὺ δὲν μπορούσαν ν’ ἀντέξουνε τὸ κρῖο καὶ τὸν κίνδυνο· κι ἔτσι, οἱ κακόμενοι, ὅταν κρῦσσαν, ἔσπευ-σαν πίσω στὴ ζέστα τοῦ τζακιῦ τους. Μά, δὲν χρειάζονταν ἰδιαίτερα προσόντα γι’ αὐτὸ· δὲν χρειάζότανε νὰ ἔρθετε μέχρι ἐδῶ κάτω καὶ νὰ παρασύρετε τὸν καπετάνιο σας στὴν ντροπὴ τῆς ἥττας γιὰ ν’ ἀποδείξετε πῶς εἴσατε δειλοί. Ὡ! Φανεῖτε ἄντρες, ἡ καὶ παραπάνω ἀπὸ ἄντρες. Μείνετε σταθεροὶ στὸ σκοπὸ σας, ἀμετακίνητοι σὰν βράχοι. Αὐτὸς ὁ πάγος δὲν εἶναι φτιαγμένος ἀπὸ τὸ ἴδιο ὑλικὸ ποὺ εἶναι ἴσως πλάσμενες οἱ καρδιές σας· ὁ πάγος εἶναι εὐμετάβλητος, καὶ δὲν γίνεται νὰ σᾶς ἀντισταθεῖ ἐάν ἐσεῖς εἴσατε ἀποφασισμένοι νὰ προχωρήσετε. Μὴ γυρίσετε στὴς οἰκογένειές σας μὲ τὸ στίγμα τῆς ἀτιμίας στὸ μέτωπό σας. Ὑποτίστε ἥρωες ποὺ πάλασαν, καὶ κατακτητές ποὺ δὲν ξέρουν τί σημαίνει νὰ στρέψετε τὰ νῶτα στὸν ἐχθρό».

Ὅσο μιλοῦσε καὶ ἡ φωνὴ του ἔπαιρνε τὸν κατὰλλαλο τόνο, ἀνάλογα μὲ τὰ συναισθήματα ποὺ ἐξέφραζε, τὰ μάρτυρα τοῦ ἦταν γεμάτα ἀνωτερότητα κι ἡρωισμό· μὴν ἀπορεῖς λοιπὸν ποὺ οἱ

ἄντρες συγκινηθήκαν. Κοιτάχτηκαν μεταξὺ τους καὶ μείνανε βουβοί, ἀνίκανοι ν’ ἀπαντήσουν. Τότε μίλησα ἐγὼ· τοὺς εἶπα νὰ γυρίσουν στὰ ἐνδιατήριά τους καὶ νὰ ξανασκεφτοῦν ὅσα εἶχαν εἰπωθεῖ κι ἀκόμα, ὅτι δὲν θὰ τοὺς πῆγαινα βορειότερα ἐν ἑπιμονῇ ζητοῦσαν τὸ ἀντίθετο, εἶχα ὁμως τὴν ἐλπίδα πῶς, μετὰ ἀπὸ ἀμειότερες σκέψεις, θὰ ξανάβρισκαν τὸ θάρρος τους.

Φύγανε, κι ἐγὼ στράφηκα πρὸς τὴ μεριά τοῦ φίλου μου, ἀλλὰ ἐκεῖνος εἶχε ἤδη βυθιστεῖ σὲ λήθαργο καὶ φαινόταν σὰν ἐτοιμο-θάνατος.

Πῶς θὰ τελειώσει αὐτὴ ἡ ἱστορία δὲν τὸ ξέρω, ἀλλὰ προτιμῶ νὰ πεθάνω παρά νὰ γυρίσω ντροπισμένος καὶ ὁ σκοπός μου νὰ μείνει ἀνεκλήρωτος. Φοβῶμαι ὁμως ὅτι αὐτὴ θὰ εἴν’ ἡ μοῖρα μου· τὸ πλήρωμά μου, τώρα ποὺ ἔχουν πᾶναι νὰ πιστεύουν ὅτι θὰ γνωρίσουν δόξες καὶ τιμές, δὲν θ’ ἀντέξει καὶ πολὺ στὴς ταλαιπω-ρίες ποὺ περνᾶμε.

7 Σεπτεμβρίου

Ο ΚΥΒΟΣ ἐρίφθη· συμφώνησα νὰ ἐπιστρέψουμε ἀν τελικὰ δὲν καταστραφεῖ τὸ σκάφος. Ἔτσι συντρίβονται οἱ ἐλπίδες μου, ἀπὸ τὴ δειλία καὶ τὴν ἀναποφασιστικότητά μου· ἐπιστρέφω χωρὶς νὰ ἔχω μάθει ὅσα ζητοῦσα, ἀλλὰ καὶ φοβερὰ ἀπογοητευμένος. Χρειάζεται χαρακτήρας πρὸ φιλοσοφημένου ἀπὸ τὸ δικό μου γιὰ ν’ ἀντέξει μιά τέτοια ἀδικία.

12 Σεπτεμβρίου

ΕἶΝΑΙ ὀριστικὸ ἐπιστρέφω στὴν Ἀγγλία. Ἐχασα κάθε ἐλπίδα νὰ φανῶ χρήσιμος στὴν ἀνθρωπότητα ἀλλὰ καὶ ν’ ἀποκτήσω δόξα· ἔχασα τὸν φίλο μου. Ὅμως θὰ προσπαθίσω νὰ σοῦ δηγηθῶ λεπτομερῶς αὐτὰ τὰ πικρά γεγονότα, ἀγαπημένη μου ἀδελφὴ· κι ἐπειδὴ πλέω πρὸς τὴν Ἀγγλία, ὅπου θὰ σὲ συναντή-σω, δὲν θ’ ἀφήσω τὸν ἑαυτό μου νὰ μελαγχολήσῃ.

Στὴς 9 Σεπτεμβρίου ὁ πάγος ἄρχισε νὰ κινεῖται καὶ μουγκρητὰ καὶ βροντὲς ἀκούγονταν ἀπὸ μακριὰ καθὼς οἱ νησιδὲς τοῦ πάγου ἔσπαγαν καὶ κομματιδιζόνταν πρὸς κάθε κατεύθυνση. Ὁ κίνδυ-νος ἦταν ἄμεσος· ἐμεῖς ὁμως τὸ μόνο ποὺ μπορούσαμε νὰ

κάνουμε ήτανε νά περμένουμε παθητικά τίς εξέλιξεις, γι' αυτό έγραψα όλα μου τήν προσοχή στον άτυχο φιλοξενούμενό μου, τοῦ οποίου ή άρρώστια είχε χειροτερεύει σέ τέτοιο βαθμό ὥστε δέν μπορούσε πιά νά σηκωθεί άπ' τό κρεβάτι. 'Ο πάγος έσταγε πίσω μας και πασαυρόταν πρὸς βορρά μέ δύναμη· άεράκι σηκώθηκε από τό δυτικά και στις 11 τοῦ μηνός ὁ δρόμος πρὸς τό νότιο άνοιξε έντελῶς. "Όταν οἱ ναῦτες τό είδαν αυτό και βεβαιώθηκαν πὸς ή έπιστροφή στην πατρίδα τους ήταν έξασφαλισμένη, ξεσπασαν σέ δυνατές κραυγές χαράς που κράτησαν πολλή ὥρα. 'Ο Φράνκενσταϊν, που μισοκοιμόταν, ζύπνησε και πρώτση γιατί ὅλη έκείνη ή φασαρία. «Φωνάζουνε», τοῦ είπα, «γιατί σύντομα θά είναι πίσω στην πατρίδα τους».

«'Όστε πράγματι έπιστρέφετε;»

«'Αλίμονο! Ναι· δέν μπορώ πιά ν' άποκοῦσω τό αίτήματά τους. Δέν μπορώ νά τους ὀδηγήσω χωρίς τή θέλησή τους στον κίνδυνο, γι' αυτό άναγκάζομαι νά γυρίσω πίσω».

«Κάνε το, εάν θέλεις· έγώ ὅμως δέν θά σᾶς άκολουθήσω. 'Εσύ μπορείς νά εγκαταλείψεις τό σκοπό σου, έμένα ὅμως ή άποστολή μου έχει καθοριστεί άπ' τόν οὐρανό και δέν τοιμάω νά κάνω τό ίδιο. Είμαι άδύναμος, αλλά σίγουρα τό πνεύματα που μέ βοηθᾶνε νά πάρω έκδίκηση θά μέ ὀπλίσουν μέ άρκετή δύναμη». Τήν ὥρα που τό έλεγε αυτό προσπάθήσε νά σηκωθεί άπ' τό κρεβάτι του, αλλά ή προσπάθεια και μόνο τόν κατέβαλε· έπεσε πίσω και λιποθύησε.

Πέρασε άρκετή ὥρα μέχρι νά συνέλθει και φοβήθηκα μήπως είχε σβήσει. Τέλος, άνοιξε τό μάτια του· άνέπνεε μέ δυσκολία και δέν μπορούσε νά μιλήσει. 'Ο γιατρός τοῦ έδωσε κάποιο τονωτικό φάρμακο και μᾶς είπε νά τόν άφήσουμε νά ήρεμήσει, έμένα δέ μου διευκρίνισε ὅτι ὁ φίλος μου δέν είχε πολλές ὥρες ζωής.

'Η καρδίκη του είχε άναγλεθεί, κι έγώ τό μόνο που έκανα ήτανε νά θάβομαι βαθύτατα και νά κάνω ύπομονή. Καθόμουν δίπλα στο κρεβάτι του και τόν κοιτάζα· τό μάτια του ήταν κλειστά, και νόμιζα ὅτι κοιμόταν· αλλά σέ λίγο μέ παρακάλεσε μέ άχνή φωνή νά πλησιάσω πύό κοντά και είπε, «'Αλίμονο! 'Η

δύναμή μου, στην όποία τόσο ὑπολόγίζα, έχει χαθεί· τό αισθάνομαι ὅτι σύντομα θά πεθάνω, κι έκείνος, ὁ έχθρός και δώκτης μου, θά είναι άκόμα ζωντανός. Μή νομίζεις, Γουόλτον, ὅτι αυτές έδώ τίς τελευταίες ὥρες τῆς ζωής μου αισθάνομαι τό φλογερό μίσος και τή σφοδρή έπιθυμία γιά έκδίκηση που είχα κάποτε· νιώθω ὅμως πὸς έχω δικιο νά θέλω τό θάνατο τοῦ αντιπάλου μου. Τίς τελευταίες ήμέρες μέ άπασχόλησε πολύ ή συμπεριφορά μου κατά τό παρελθόν· ὅχι βέβαια ὅτι τήν θεωρῶ κατακριτέα. Σέ μία κρίση τρέλας δημιούργησα ένα λογικό πλάσμα στο ὅποιο είχα τήν υποχρέωση νά εξασφαλίσω, κατά τό μέτρο τῶν δυνατοτήτων μου, τήν εὐτυχία και τήν ευημερία. Αυτό ήταν υποχρέωσή μου· αλλά είχα κι άλλες υποχρεώσεις, σημαντικότερες. Τό καθήκον μου πρὸς τοὺς ανθρώπους. Γι' αυτό τό λόγο άρνήθηκα, και πολύ καλά έκανα, νά δημιουργήσω και δεύτερο πλάσμα γιά σύντροφο τοῦ πρώτου. Τό τέρας έδειξε τότε άνευ προηγούμενου μοχθηρία, έγωισμό και κακία· έκανε τοὺς ανθρώπους που άγαπούσα· άφάνισε άτομα μέ ὑπέροχα αισθήματα, άτομα εὐτυχισμένα και σώφρονα· και οὔτε ξέρω ποῦ θά καταλήξει αυτή ή δίωξη του γιά έκδίκηση. Πρέπει λοιπόν νά πεθάνει, γιά νά μὴν κάνει και τοὺς άλλους δυστυχείς ὅπως εἶν' έκείνος. 'Εγώ είχα καθήκον νά τόν καταστρέψω και άπέτυχα. "Όποτε μέ ὀδοῦσαν κίνητρα έγωιστικά και έσφαλμένα, σου ζητοῦσα ν' αναλάβεις εσύ τό ήμιτελές έργο μου, αλλά τήν ίδια παράκληση κάνω και τώρα που μέ συνέχει μόνο ή λογική και ή άρετή.

Δέν μπορώ ὅμως νά σου ζητήσω ν' άπαρνηθείς τήν πατρίδα σου και τοὺς δικούς σου γιά νά φέρεις σέ πέρας τήν άποστολή σου· τώρα που θά γυρίζετε στην 'Αγγλία, υπάρχει μία μικρή πιθανότητα νά συναντήσετε τό τέρας. Σ' άφήνω νά σκεφτείς μόνοι σου ὅσα έχουμε συζητήσει και νά ζυγίσεις σωστά αυτό που ἴσως θεωρείς καθήκον σου· ή δική μου κρίση και οἱ άπόψεις μου έχουν ήδη επηρεαστεί από τόν έπερχόμενο θάνατό μου. Δέν τοιμάω νά σου ζητήσω αυτό που έγώ θεωρῶ σωστό, γιατί μπορεί ὡς και τώρα νά πασαύρομαι από τό πάθος.

Αυτό που μ' άναστατώνει είναι ὅτι υπάρχει πιθανότητα νά ζήσει τό τέρας και νά προκαλέσει κι άλλα δεινά· κατά τ' άλλα,

αυτή ή ώρα, που από στιγμή σέ στιγμή περιμένο τη λύτρωσή μου, είναι ή μόνη εύτυχημένη ώρα που έχωσα έδω και αρκετά χρόνια. Οι μορφές των προσφιλών μου νεκρών περνούν φευγάλεα από προστά μου και βιάζομαι νά βρεθώ στην άγκαλιά τους. Άντιο, Γουώλτον! Άναγήτισε την εύτυχία στη γαλήνη και άπόφυγε τη φιλοδοξία, άκόμα κι άν είναι ή φαινομενικά άθώα διάκριση ώς έπιστήμονας ή εξερευνητής. Άλλά γιατί τό λένω αυτό; Έγώ μέν είδα τίς έλπίδες μου νά συντρίβονται, κάποιος άλλος όμως μπορεί νά πετύχει».

Η φωνή του γινόταν όλο και πιό αδύναμη καθώς μιλούσε και, τέλος, εξασθενήμένος από την προσπάθειά του, βυθίστηκε στη σιωπή. Περίπου μισή ώρα άργότερα πήγε και πάλι νά μιλήσει, αλλά δέν μπορούσε μου έσφιξε έλαφρά τό χέρι κι έκλεισε τά μάτια του γιά πάντα, ένω έννα άχνό χαμόγελο έλαμψε στά χείλη του κι έσβησε.

Και τώρα, Μάργκαρετ, τί νά πω γιά τόν πρόωγο θάνατο αυτού τού θαυμάσιου πλάσματος; Τί νά σοι πω γιά νά καταλάβεις τό μέγεθος της θλίψης μου; Ό,τι και νά πω είναι άνεπαρκές. Τά μάτια μου είναι γεμάτα δάκρυα και τό μυαλό μου έχει θαλώσει από έννα σύννεφο άπογοήτευσης. Όμως έρχομαι πρós την Άγγλία κι εκεί μπορεί νά βρω παρηγοριά.

Μά, τί είν' αυτό; Τί νά σημαίνει αυτός ό ήχος; Είναι μεσάνυχτα ώραία φουσάει τό άεράκι και ή βάρδια στό κατάστρωμα δέν έχει και πολλά νά κάνει. Και πάλι ακούγεται ένως ήχος, σάν ανθρώπινη φωνή, αλλά πιό βραχνός τώρα. Έρχεται από την καμπίνα που βρίσκεται ή σορός τού Φράνκενσταϊν. Πρέπει νά πλώ νά δω. Καληνύχτα, άδειφή μου.

Θέέ και Κύριε! Τί σκληρή κι αυτή! Τά χάνω άκόμα και τώρα που την ξανασκέφτομαι. Δέν ξέρω άν θά βρω τη δύναμη νά σοι την διηγηθώ λεπτομερώς όμως ή ιστορία που σοι έχω γράψει θά έμενε ήμιτελής χωρίς αυτή την τελευταία, την άπίστευτη καταστροφή.

Μπήκα στην καμπίνα όπου βρισκόταν ή σορός τού άτυχου φίλου μου. Πάνω του ήταν σκυμμένη μιά φιγούρα που δέν βρισκώ λόγια νά σοι την περιγράψω — γιγάντια στό άνάστημα,

άλλά κακοφτιαγμένη και δυσανάλογη σέ διαστάσεις. Έτσι όπως ήτανε σκυμμένος πάνω από τό φέρετρο, τό πρόσωπό του κρυβόταν από μακριές τουφες βρώμικα μαλλιά· είχε άπλώσει τό τεράστιο χέρι του· τό χρώμα τού δέρματός του, αλλά και τό ίδιο του τό δέρμα, ήτανε σάν της μούμας. Όταν άκουσε ότι πληροφοία, σταμάτησε τίς κραυγές, που έδειχναν καθαρά τη λύπη και τη φρίκη του, και όρμησε πρós τό παρόθυρο. Δέν έχω ξαναδεί στη ζωή μου τόσο φριχτό πρόσωπο, σιχαμερό, τρομερό, άποκρουστικό. Άθελά μου έκλεισα τά μάτια και προσπάθησα νά σκεφτώ πώς θά έπρεπε ν' άντιμετωπίσω αυτόν τόν δημόσιο κίνδυνο. Τού φώναζα νά μή φύγει.

Στάθηκε και μέ κοιτάξε άπορημένος· μετά έστρεψε πρós τό κουφάρι τού δημιουργού του και, σάν νά έχασε τη δική μου παρουσία, κάθε χαρακτηριστικό τού προσώπου του και κάθε χειρονομία έδειξε νά συγκλονίζεται από την άγρια λύσσα κάποιου άνεξέλεγκτου πάθους.

«Κι αυτός θύμα δικό μου είναι», φώναζε. «Μέ τό φόνο του συμπληρώνονται τά εγκλήματά μου κι ολοκληρώνεται ό κύκλος της άθλιας ύπαρξής μου! Ό, Φράνκενσταϊν! Μεγαλώνηχο κι άπορωμένο στό καθήκον σου πλάσμα! Τί ώφελεί τώρα νά σοι ζητάω νά μέ συγχωρήσεις; Έγώ, που σέ άφάνισα καταστρέφοντας ό,τι άγαπούσες. Άλλήμονο! Είναι παγωμένος, δέν μπορεί ν' άπαντήσει».

Η φωνή του έβγαине πνιγμένη και ή πρώτη μου αντίδραση, που είχε ύπαγορευθεί από την ύποχρέωσή μου νά ύπακούσω στην τελευταία έπιθυμία τού φίλου μου, τώρα έδινε τη θέση της σ' έννα μείγμα περιέργειας και οίκτου. Πλησίασα τό φοβερό έκείνο πλάσμα δέν τολμούσα νά ξανασηκώσω τά μάτια μου στό πρόσωπό του, γιατί ή άοκλήμια του ήταν τόσο τρομαχτική και μακάβρια. Προσπάθησα νά μιλήσω, αλλά τά λόγια έσβηναν στα χείλη μου. Τό τέρας συνέχισε νά ξεστομίζει άγριες κι άουνάριητες μορφές έναντιόν τού έαυτού του. Τελικά, συγκέντρωσα όλο μου τό κουράγιο και, σέ μιά πύση τού θυελλώδους ξεσπάσματος του, είπα: «Η μεταμέλειά σου είναι τώρα περιττή. Άν είχες άκούσει τη φωνή της συνείδησής σου κι έλαμβανες ύπ' όψη σου τά

προειδοποιητικά κεντρίσματα τῶν τύπων προτοῦ φτάσει ἡ διαβολικὴ ἐκδικητικότητά σου στὰ ἄκρα, τώρα ὁ Φράνκενσταϊν θά ἦταν ζωντανός».

«Ξέρεις τί λές;» εἶπε ὁ δαίμονας. «Νομίζεις ὅτι ἐγὼ δὲν ἐνιωθα ἀγωνία καὶ τύψεις; Αὐτός», συνέχισε δείχνοντας τὸ πτώμα, «δὲν ὑπέφερε, γιατί ἔβλεπε τὰ ἐγκλήματα μου τελεωμένα. "Ὡ! αὐτός δὲν πέρασε οὔτε τὸ ἕνα δεκάκις χιλιοστὸ τῆς δικῆς μου ἀγωνίας, δὲν ὑπέφερε ἀπὸ κάθε λεπτομέρεια τῆς ἐκτέλεσης κάθε ἐγκλήματος. "Ένας φοβερὸς ἐγωισμός μ' ἐξωθοῦσε, ἂν καὶ ἡ καρδιά μου δηλητηριάζταν ἀπὸ τίς τύψεις. Νομίζεις ὅτι τὰ βογγητὰ τοῦ Κλερβάλ ἤγούσανε σὰν μουσικὴ στ' αὐτιά μου; "Η καρδιά μου ἦταν πλασμένη γιὰ νὰ νιώθει ἀγάπη καὶ καλοσύνη, καὶ ὅταν διαστρεβλώθηκε ἀπὸ τὴ δυστυχία καὶ γέμισε κακία καὶ μίσος δὲν ἄντεχε τῇ βιαιότητα αὐτῆς τῆς ἀλλαγῆς. Βασανίζότανε φρυγιά, σέ βαθμὸ πού ἐσύ δὲν μπορείς νὰ φανταστείς».

Μετά τῇ δολοφονία τοῦ Κλερβάλ γύρισα στήν 'Ελβετία ἐρείπιο καὶ μέ ραγισμένη τὴν καρδιά. Αὐτόμουνα τὸν Φράνκενσταϊν ἡ λύπη μου ἄγγιζε τὰ ὅρια τῆς φρίκης· σιχαινόμουνα τὸν ἑαυτοῦ μου. 'Αλλά μετὰ ἀνακάλυντα ὅτι ἐκείνος, πού ἦταν ὑπεύθυνος γιὰ τὴν ὑπαρξή μου ἀλλά καὶ γιὰ τ' ἀκατονόμαστα μαρτύριά μου, τοῖμοῦσε νὰ ἐλπίζει ὅτι θά γινόνταν εὐτυχισμένος· ὅτι ἐνῶ ἐπιστρώσε δυστυχία κι ἀπόγνωση σ' ἐμένα, ὁ ἴδιος ἀναζητοῦσε τὴν εὐτυχία σέ συναισθήματα καὶ πάθη ἀπὸ τὰ ὅποια ἐγὼ ἤμουνα τελείως ἀποκλεισμένος· τότε ὁ φθόνος καὶ ἡ πικρὴ ἀγανάκτηση μέ γέμισαν ἀκόρεστη δίνα γιὰ ἐκδίκηση. Θυμήθηκα τὴν ἀπειλὴ μου κι ἀποφάσισα ὅτι θά ἔπρεπε νὰ τὴν πραγματοποιήσω. "Ήξερα ὅτι μόνος μου θά ἐπέβαλλα τὸν ἑαυτοῦ μου σ' ἕνα θανάσιμο μαρτύριο, ἀλλά ἤμουνα ὁ σκλάβος κι ὄχι ὁ ἀφέντης μιᾶς παρόρμησης πού σιχαινόμουνα κι ὅμως δὲν μπορούσα νὰ τὴν παρακούσω. 'Αλλά ὅταν ἡ κοπέλα πέθανε! "Α, ὄχι, τότε δὲν αἰσθάνθηκα δυστυχισμένος. Εἶχα βγάλει ἀπὸ μέσα μου κάθε συναίσθημα, εἶχα ὑποτάξει κάθε ἀγωνία μου, καὶ μόνη μου ἐπιδίωξη ἦταν νὰ ικανοποιηθῶ τὴν ὑπερβολικὴ ἀπελπισία μου. "Απὸ τότε καὶ στὸ ἐξῆς τὸ κακὸ ἔγινε τὸ μοναδικὸ ἀγαθὸ μου. "Απὸ εἶχα φτάσει τόσο μακριά, δὲν μοῦ ἔμενε περιθώριο

ἐπιλογῆς· ἔπρεπε νὰ προσαρμωστῶ σ' αὐτὸ πού θεληματικά εἶχα ἐπιλέξει. "Η τελειοποίηση τοῦ δαιμονικοῦ μου σχεδίου μοῦ ἔγινε πάθος ἀκόρεστο. 'Αλλά τώρα ὅλα τελεώσανε· ἰδοὺ τὸ τελευταῖο θῦμα μου!»

Στὴν ἀρχὴ συγκινήθηκα μέ τὴ δυστυχία του, ἔτσι ὅπως τὴν εἶχε περιγράψει· ἀλλά ὅταν θυμήθηκα τί μοῦ εἶχε πεῖ ὁ Φράνκενσταϊν γιὰ τὴν εὐγνωστία του καὶ τὴν πειθὸ του, καὶ ὅταν ξανακοίταξε τὸ ἄνυχο σῶμα τοῦ φίλου μου, ἡ ἀγανάκτηση φούντωσε μέσα μου. «Τρισάθλιο πλάσμα!» εἶπα. «Έχεις τὸ θράσος νὰ ἔρχεσαι ἐδῶ καὶ νὰ κλαυουρίζεις γιὰ τὰ δεινὰ πού ἐσύ προκαλεσεῖ! Βάξεις φωτιά σ' ἔναν ὀλόκληρο οἰκισμό κι ὅταν ρημάξει κἄθεσαι ἀνάμεσα στὰ ἐρείπια καὶ θρηνεῖς πού κἄηκαν τόσα σπῖτια. Τέρας ὑποκρισίας! "Αν ζοῦσε αὐτός πού θρηνεῖς τώρα, θά ἦταν ἀκόμα ὁ στόχος τῆς καταραμένης σου ἐκδικητικότητας· ἀκόμα θά τὸν κυνηγοῦσε. Δὲν εἶναι οἶκτος αὐτὸ πού αἰσθάνεσαι· θρηνεῖς μόνο καὶ μόνο γιατί τὸ θῦμα τῆς κακίας σου ἔφυγε ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴ σου».

«"Ω, δὲν εἶν' ἔτσι — δὲν εἶν' ἔτσι», μέ διέκοψε τὸ πλάσμα. «'Αλλ' αὐτὴ θά πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐντύπωση πού σοῦ ἔχει δημιουργηθεῖ ἀπὸ τίς πράξεις μου. Νὰ ξέρεις ὅτι δὲν ζήτησα ἀπὸ κανέναν νὰ συμμεριστεῖ τὴ δυστυχία μου· καὶ ξέρω ὅτι ποτὲ μου δὲν θά βρῶ συμπαράσταση. "Όταν στήν ἀρχὴ ζητοῦσα συμπαράσταση, αὐτὸ πού ἤθελα στήν πραγματικότητα ἦταν νὰ μοιραστῶ μέ τοὺς ἄλλους τὴν ἀγάπη πρὸς τὴν ἀρετὴ καὶ τὰ συναισθήματα εὐτυχίας· καὶ στοργῆς πού μέ πλημμυρίζαν. "Αλλά τώρα πού ἡ ἀρετὴ ἔχει γίνει πιά κάτω τελείως ἀπρόσιτο σέ μένα καὶ ἡ εὐτυχία καὶ ἡ στοργὴ ἔχουν μετατραπεί σέ πικρὴ καὶ μαύρη ἀπελπισία, τώρα ἀπὸ ποιὸν νὰ ζητήσω συμπαράσταση; Τὸ μόνο πού μοῦ μένει εἶναι νὰ ὑποφέρω μόνος τὰ δεινὰ μου γιὰ ὅσο διαρκέσουν· καὶ ὅταν πεθάνω ξέρω πῶς ἡ ἀπέχθεια καὶ οἱ ὕβρεις θά βαραινουνε τὴ μνήμη μου. Κἄποτε ἡ φαντασία μου ἀνακουφίζετο μέ ὄνειρα ἀρετῆς, δόξας, ἀπόλαυσης. Κἄποτε εἶχα τὴν ψευδαίσθηση ὅτι θά συναντοῦσα ἄτομα πού δὲν θά δύναν σημασία στήν ἐμφάνισή μου καὶ θά μ' ἀγαποῦσαν γιὰ τίς σπάνιες ἀρετές πού μπορούσα νὰ ἐπιδείξω. Τότε τρεφόμουνα μέ ὑψηλόφρονες σκέ-

νεις περί τιμῆς καὶ ἀφοσίωσης. Ἀλλά τώρα τό ἐγκλήμα μ' ἔχει υποβυθίσει σέ κατηγορία χειρότερη κι ἀπό τοῦ πιό ποταποῦ ζώου. Καμία ἐνοχή, καμία δυστυχία, καμία κακία δέν μπορεί νά συγκριθεῖ μέ τή δική μου. Ὅποτε ξαναθυμᾶμαι τό φριχτό κατὰλογο τῶν ἐγκλημάτων μου, μου εἶναι ἀδύνατον νά πιστέψω πὺς εἶμαι τό ἴδιο πλάσμα πού κάποτε διαπνεόταν ἀπὸ θαυμαστά ὀρμήματα γιὰ τὴν ὁμορφιά καὶ τό μεγαλεῖο τῆς καλοσύνης. Ἀλλά ἔτσι γίνεται πάντα ὁ ἐκτεσὼν ἄγγελος γίνεται μοχθηρὸς διάβολος. Ἀλλά ὡς κι ἐκεῖνος, ὁ ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων, εἶχε φίλους καὶ συντρόφους στὴ μοναξιά του ἐνῶ ἐγὼ εἶμαι ὁλομόναχος.

Ἐσύ, πού ὀνομάξεις φίλο σου τὸν Φράνκενσταϊν, φαίνεται ὅτι γνωρίζεις καὶ τὰ ἐγκλήματα καὶ τὰ δεινὰ μου. Ἀλλά ὅσο λαττομερῶς καὶ νά σοῦ τὰ δηγήθηκε, σίγουρα δέν θά σοῦ μίλησε ἀρκετὰ γιὰ τίς φριχτές ὥρες—μῆνες ὁλόκληρους—πού πέρασα στασιάζοντας τὸν ἑαυτὸ μου σέ πάθη πού δέν εἶχανε καμία προοπτικὴ νά πραγματοποιηθοῦν. Διότι κατέστρεφα μέν τίς δικές του ἐλπίδες, ὅμως τίς δικές μου ἐπιθυμίες δέν τίς ἱκανοποιόσα. Πάντα ποθοῦσα τὴν ἀγάπη καὶ τὴν συμπάρασταση τῶν ἄλλων, ἀλλά ὅλοι ἐξακολουθοῦσαν νά μέ περιφρονοῦν. Δέν ἦταν ἀδικία αὐτό; Πρέπει λοιπὸν ἐγὼ νά θεωροῦμαι ἐγκληματίας, ὅταν ὅλη ἡ ἀνθρωπότητα μ' ἔχει βιάσει; Γιατί δέν μισεῖς καὶ τὸν Φελίξ, ὁ ὁποῖος ἐδίωξε μέ τὸν χειρότερο τρόπο κάποιον πού ἤθελε νά θεωρεῖται φίλος του; Γιατί δέν σιχαίνεσαι τὸν χωρικό πού ἤθελε νά ξεκάνει τό σωτήρα τοῦ παιδιοῦ του; Ἀ, ὅχι, αὐτοὶ εἶναι ἐνῆμετοι, ἡμεῖς αὐτοὶ! Κι ἐγὼ, ὁ τρισάθλιος, ὁ ἐγκαταλελειμμένος ἀπ' τοὺς πάντες, ἐγὼ θεωροῦμαι ἀπόβλητος, ἄξιος περιφρόνησης, κλωτοσκοῦφι. Ἀκόμα καὶ τώρα πού ξανασκέφτομαι αὐτὴ τὴν ἀδικία νιώθω τό αἷμα μου νά βράζει.

Ὅμως εἰν' ἀλήθεια πὺς εἶμαι τέρας. Δολοφόνησα ἀξιαγάπητα κι ἀνυπεράσπιστα πλάσματα· ἐπνίξα ἀθώους τὴν ὥρα πού κοιμόντουσαν καὶ στραγγάλισα ἀνθρώπους πού δέν εἶχαν κάνει κακὸ οὔτε σ' ἐμένα οὔτε σ' ἄλλον κανένα. Ἐφερα μεγάλη δυστυχία στὸν δημιουργό μου, τὸν ἄνθρωπο πού ξεχώριζε ὡς κι ἀνάμεσα στοὺς ἄνους πού ἀξίζουν ἀγάπης καὶ θαυμασμοῦ· τὸν κυνήγησα

μέχρι νά τὸν καταστρέψω ἐντελῶς. Νά τος, ὠχρό καὶ κρῦο πτωῆμαι! Ἐσύ μέ μισεῖς, ἀλλά ἡ δική σου ἀπέχθεια δέν συγκρίνεται μ' αὐτὴν πού αἰσθάνομαι ἐγὼ γιὰ τὸν ἑαυτὸ μου. Κοιτάζω τὰ χέρια πού τόλμησαν μιὰ τέτοια πράξη· συλλογίζομαι τὴν καρδιά πού συνέλαβε τὴν ιδέα καὶ ἀνυπομονῶ νά 'ρθεῖ ἡ στιγμή πού τὰ χέρια αὐτὰ θά συναντήσουνε τὰ μάτια μου καὶ τό θέαμα ἐτοῦτο δέν θά στοιχειώνει πιά τίς σκέψεις μου.

Μὴ φοβάσαι ὅτι θά γίνω πρόξενος κι ἄλλων δεινῶν στοῦ μέλλον. Τό ἔργο μου ἔχει σχεδὸν τελειώσει. Δέν χρειάζεται οὔτε ὁ δικός σου θάνατος οὔτε οἱ ποιοιδήποτε ἄλλου ἀνθρώπου γιὰ νά συμπληρωθεῖ ὁ κύκλος τῆς ὑπαρξῆς μου καὶ νά γίνει αὐτό πού πρέπει: ὁ δικός μου θάνατος χρειάζεται. Μὴ νομίζεις ὅτι θά καθυστερήσω νά κάνω κι αὐτὴ τὴ θυσία. Θά φύγω ἀπὸ τό σκάφος σου μέ τὴν παροσχέδια πού μ' ἔφερε μέχρι ἐδῶ καὶ θά πάξω νά βρῶ τό βολέϊότερο σημεῖο τῆς ὑδρογείου· ἐκεῖ θά φτιάξω τὴ νεκρικὴ πυρά μου καὶ θά κάνω στάχτη ἐτοῦτο τό ἄθλιο κορμί, γιατί δέν θέλω τ' ἀπομεινάρια μου νά προσφέρουν ἔστω καὶ τὴν παραμικρὴ μαρτυρία σέ ὅποιον διάκριτο κι ἀνόσιο παλιάνθρωπο θά ἤθελε νά δημιουργήσει ἕνα πλάσμα σάν κι ἐμένα. Θά πεθάνω. Δέν θά νιώθω πιά τίς ἀγωνίες πού μέ κατατρῶνε τώρα οὔτε θά εἶμαι θύμα συνασθημάτων ἀνικανοποίητων, πού τίποτα δέν μπορεί νά τὰ κατασβέσει. Αὐτός πού μ' ἔφερε στὴ ζωὴ εἶναι νεκρός, σύντομα δέν θά ὑπάρχω πιά κι ἐγὼ, ὅποτε καὶ ἡ ἀνάμνησή μας γρήγορα θά σβήσει. Δέν θά βλέπω πιά τὸν ἥλιο καὶ τ' ἀστέρια οὔτε θά νιώθω πιά τὸν ἀνεμοστὰ μάγουλά μου. Τό φῶς, τὰ αἰσθήματα, οἱ αἰσθήσεις θά σβήσουνε· κι ἔτσι θά βρῶ τὴν εὐτυχία. Πρὶν ἀπὸ χρόνια, ὅταν μοῦ πρωτοφανερώθηκε ἡ εἰκόνα αὐτοῦ τοῦ κόσμου, ὅταν ἔνωσα τὴν εὐχάριστη ζεστασιά τοῦ καλοκαιριοῦ κι ἄκουσα τό θρόισμα τῶν φύλλων καὶ τό τιτίβισμα τῶν πουλιῶν, αὐτὰ ὅλα ἦτανε τό πᾶν γιὰ μένα· τότε θά ἔπρεπε νά ἔχω κλάψει ἕως θανάτου. Τώρα ὁ θάνατος εἶναι ἡ μόνη μου παρηγοριά. Ἔτσι ὅπως εἶμαι, μολυσμένος ἀπὸ ἐγκλήματα καὶ ράκος ἀπὸ τίς πικρότερες τύψεις, πού ἄλλοῦ μπορῶ νά βρῶ τὴν ἀνάπαυση ἐκτός ἀπὸ τό θάνατο;

Ἄντιο! Σ' ἀφήνω, καὶ εἶσαι ὁ τελευταῖος ἄνθρωπος πού

ἀντικρίζον τὰ μάτια μου. Ἄντριο, Φράνκενσταϊν! Ἄν ἦσουν ἀκόμα ζωντανός κι ἄν ἀκόμα ἦθελες νά πάρεις ἐκδίκηση, θά προτιμοῦσες νά ἔμενα κι ἐγώ ζωντανός. Ἀλλά δέν ἦρθαν ἐτοί τὰ πράγματα· ἐσύ ἐπιδίωξες τὸν ἀφανισμό μου, γιὰ νά μὴν προκαλέσω μεγαλύτερα δεινὰ· ἄν, δέν ξέρω πῶς, δέν εἶχες πάμει νά σκέφτεσαι καὶ νά αἰσθάνεσαι, δέν θά εὐχόσουνα γιὰ μένα μεγαλύτερη ἐκδίκηση ἀπ' αὐτό ποὺ νιώθω τώρα ἐγώ. Ὅσα καὶ νά πέρασες, ἡ δική μου ἀγωνία ἦτανε σαφῶς μεγαλύτερη ἀπ' τὴ δική σου, γιατί ἐμένα οἱ τύχεις δέν θά πάψουν νά μοῦ φλογίζουν τίς πλῆγές μέχρις ὅτου ὁ θάνατος τίς κλείσει γιὰ πάντα».

«Ἀλλά σύντομα», φώναξε θλιμμένος καὶ μ' ἓνα εἶδος ἐνθουσιασμοῦ σάν νά ἔκανε ἐπίσημη δήλωση, «θά πεθάνω, καὶ ὅ,τι τώρα αἰσθάνομαι θά χάθει. Σύντομα θά σβήσουν οἱ δυστυχίες ποῦ μοῦ καίνε τὴν ψυχή. Θ' ἀνέβω στὴ νεκρικὴ πυρὰ μου θριαμβευτικά καὶ θ' ἀπολαύσω τὴν ἀγωνία τῆς φωτιάς ποὺ θά μέ βασανίζει. Ἡ μεγάλη λάμψη θά κοπᾶσει σέ λίγο· οἱ στᾶχτες μου θά σκορπιστοῦν ἀπὸ τὸν ἀνεμο στή θάλασσα. Τό πνεῦμα μου θ' ἀναπνέεται ἐν εἰρήνῃ, ἢ, ἐάν ἀκόμα ὑπάρχει, σίγουρα δέν θά σκέφτεται ὅπως τώρα».

Μόλις τὰ εἶπε αὐτὰ τινάχτηκε ἀπ' τὸ παράθυρο τῆς καμίνιας στὴν παγοσχεδία ποὺ ἦταν ἀφημένη κοντὰ στὸ σκάφος. Ἦ ρήγο-ρα τὸν παρυσύρανε τὰ κύματα καὶ χάθηκε μακριὰ μέσ στοῦ σκοτάδι.

ΤΕΛΟΣ

Ἐπίμετρον
τοῦ

HAROLD BLOOM

Μετάφραση: ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΚΑΡΠΕΛΟΣ

ΤΟ ΕΞΩΤΙΚΟ

Ποιος τα μεσάνυχτα καρδιακεύει;

Είν' ο πατέρας με το παιδί·

το 'χει στα στήθια του και το χαιδεύει
και κάπου ακύβει και το φιλεί.

— Παιδί μου, η εκρυσινες το πρόσωπό σου,

— Δε βλέπεις τ' άγριο το ξωτικό,

πατέρα; πέρασε απ' το πλευρό σου·

— Τα νέφια απλώνονται εις το νερό.

— Παιδί μου, έλα στη συντροφιά μου,

μ' αρέσ' η όψις σου η δροσερή,

περίσοια λούλουδα έχ' η σελιό μου,

κι έχ' η μητέρα μου στολή χρυσή.

— Ακούς, πατέρα μου, ακούς η λέει;

Με θέλει σύντροφο το ξωτικό·

— Παιδί μου, πούχασε, τ' αέρα κλαίει

σ' άγριο χαριόδενοδρο, θέμνο ξερό.

— Παιδί μου, έλα η σε τρομάζει;

θα 'χεις τις κόρες μου για συντροφιά,

που όταν τη λήψη μας νύχτα σκεπάζει,

χορεύουν εύθυμες στην αμμουδιά.

— Πατέρα, κοίταξε· δε βλέπεις πέρα,

σαν να χορεύουνε οι κορασίδες;

— Παιδί μου, βλέπω απ' τον αέρα,

κουνιούνται πένθιμα υριές πνές.

— Μ' αρέσει η όψη σου, χρυσό μου αστερί,

μα ου δεν έρχεσαι· σε παίρνω εγώ...

— Πατέρα, άπλωσε το άγριο χέρι,

πατέρα, μ' έπνιξε το ξωτικό.

Τρέχει ο πατέρας του και τ' άλογο του
κεντά και χάνεται σαν αστραπή·
φθάνει στη θύρα του... ωμέ το γιο του
κρύο στον κόρφο του, νεκρό κρατεί.

μητρ. Ιωάννης Παναγιωτόπουλος

(Zav Μορέας)
(1856-1910)

Τζιόκομο Δεονόργκι

ΤΟ ΑΙΠΙΟ

Αγαπημένος μου ήταν πάντα αυτός ο λόφος
ο έρημος, κι αυτά τα δέντρα που μου κρύβουν
τον μακρινόν ορίζοντα. Μα εδώ που στέκω
οραματίζομαι της ακανείς εκτάσεις
τ' ουρανού και την υπερκόσμια γαλήνη
κι ανατριχίλω. Και καθώς ακούω
μέσα απ' το φθιλάκι το θρόισμα του αέρα
συγκρίνω την αμόλυπτη σιωπή του απείρου
μ' αυτόν τον ήχο. Κι αποθένομαι το αιώλιο,
και της εβιομήνες εποχές, και τη δική μας
που ζει και πάλλεται. Κι ο στοχασιός μου
πνίγεται στη βεβιά απεραντοσύνη.
Σ' αυτή τη θάλασσα γλυκό είναι το ναυάγιο.

μητρ. Νίκος Βαγενάς

(γενν. 1945)

Πέτρος Μπινς Σέλλεϋ

Η ΣΕΛΗΝΗ

Και σαν χλωμή κι αδύνατη γυναικία όπου πεθαίνει,
οπού τρεκλίζει βγαίνοντας από την κάμαρά της,
και τυλιγμένη τη λεπτή κι αέρινή της γάζα
πάζι όπου θέλει τ' άρρωστο το παραλήρημά της,
το ίδιο απ' την ανατολή μακριά τη βουρκομένη
αργά η σελήνη σα λευκή κι άμορφη εβγίσκε μάζα.

μητρ. Λεωνόρος Πορφύρας

(1879-1932)

Αλφόνος ντε Λαμαρίν

Η ΛΙΜΝΗ

Πάντα λοιπόν θα τρέχωμε προς άγνωστο ακρογιαλιά,
θα καταποντιζόμεθα στου τάγου τη νυχτιά,
χωρίς ποτέ έν' άπάνεμο μέσ' στην ανεμολόδη,
ούτ' έννα καταφύγιο στη βαρυσχημωνιά!

Κοίταξε, λίμνη, κοίταξει! Δεν έκλεισ' έννας χρόνος
πο' παιζε με το κύμα σου χαρούμενη, τρελή,
και τώρα, τώρα ο δύστιχος, κάθομαι, λίμνη, μόνος
στην πέτρα εδώ, όπου πάντοτε μας έβλεπες μαζί!

Καθώς και τώρα, εμούνγκριζες και τότε αγριεμένη
κι εξεσχίζες τα στήθη σου στου βράχου τα πλευρά,
ανήσυχη παρόδεσρες στην άκρη, θυμωμένη,
κι εράντιζες τα πόδια της με τον αφρό σιχνά.

Θυμάσαι, λίμνη, μόνοι μας μια νύχτα ενώ κι εκείνη
ελάμναμε άφωνοι οι φτωχοί στα κρύα σου νερά:
τ' αγέρι δεν ανάσαινε, είχες κι εσύ γαλήνη,
στον ύπνο σου δεν άκουες παρά τα δυο κουπά.

Μεμιάς τραγούδι ουράνιο, πρωτάκουτο, όροσάτο,
το γέρο τον αντλάδο τριγύρω μας ξυπνά.
έμειν' ευθύς παράλντο το κύμα σου το αβράτο
και τέτοια λόγια ακούστικαν — θυμάσαι; — αμμονικά:

*

«Δίηλως, Χρόνε, δίηλως τ' ακούραστα γτερά σου,
ώρες γλνκίες, μην τρέχετε, σταθείτε μια στιγμή,
κι εσύ μη φεύγεις, νύχτα μου, με την αστροφεγγιά σου·
τώρα που ζευγαρώσαμε είν' εύμορφη η ζωή.

»Του κόσμου αυτού τα βάσανα, την ερμηιά, τη φτώχεια
θέλουν να φύγουν άμετριοι γι' αυτούς νοργά νοργά,
Χρόνε μου, πέτα κι άφινε στου έρωτα τα βρόχια
τα δυο μας να χορτάσουμε τόσο γλνκιά σκάδιβά.

... του κακού: Οι ώρες φεύγουνε. Κανείς δε με προσμένει...
Κανείς δε μ' ακουμπάει... Η νύχτα είναι σκληρή...
Αχνίζουν τ' άστρα, χάνονται... Κρυφά κρυφά προβαίνει
τ' όπιλαχνο γλνκοχάρμα... Λυπήσου μας, αυτήν...

»Που κάκου! Όλα ξεγέλασμα, είν' όνετρα και πλάνη·
ζωή μας είν' η αγάπη μας και μοναχή χαρά.
Άς μη ζητούμε ανήπαρχτο στον κόσμο άλλο λιμάνι·
του Χρόνου η άγρια θάλασσα δεν έχει ακρογιαλιά.

»Χρόνε ζηλιάρη, δύστροπε! Πε μου, γιατί να ορμώνται,
σαν αστραπή να φεύγουνε οι ώρες της χαράς,
καθώς πετούν και φεύγουνε χωρίς να λογονώνονται
κι οι μαύρες κι οι ολόπικρες στιγμές της συφοράς;

»Αι' τη βαθιά την άβυσσον όπου μας καταπίνει,
αι' την αιωνιότητα όπου μας πλημμυρεί
τίποτε, Χρόνε, τίποτε στο φως δεν αναδίνει,
δεν ξεφυτρώνει τίποτε... όλα τα τρώς εσύ.

»Λοιπόν, αι' όσα εχάρικα δε θ' απομείνει τριήμα,
δεν θε ν' αφήσω τίποτε σ' αυτήν τη μαύρη γη!
Αι' το νοργό μας πέρασμα δεν είναι τόχα κρίμα
να μη σωθεί έννα πάτημα, ω Χρόνε αδικητή!..»

*

Ω λίμνη, ω βράχοι μου άφωνοι, ω οεις, σπηλιές και δάση,
που βλέπετε τον πόνο μου, μια χάρη σας ζητώ:
εσείς όπου δε σκάζεσθε κανείς να σας χαλάσει,
ποτέ μη μας ξεχάσετε, στο μνημό' αν πάω κι εγώ.

Κι όταν σε δέρνει ο σίγφυνας, κι όταν βαθιά κοιμάσαι,
ω λίμνη μου αβροστέφρανη, να μη μας άπομονεύς·
εσύ είδες την αγάπη μας και μόνη εσύ θυμάσαι
πώς άναφταν τα στήθη μας, και θα μας συμπνοεύς.

Θέλω τα πεύκα, τα έλατα, οι βρόχοι, η ρεματιά σου,
τ' αβρού σου το μουρμούρισμα, τ' αντλάδου η φωνή,
τα όροσερά σου σύγνεφα, τ' αγέρι, η καταχνιά σου,
η βρύση, ο καλαμιώνας σου, το κόρσο, το πουλί,

τ' άστρο τ' ασημετέτωπο, η μυρωδιά που χύνει
το γαλανό το κύμα σου, ω λίμνη μου γλνκιά,
ό, η στην πλάση έχει αίσθηση, πνοή, νοημοσύνη,
όλα να λένε: «Άγάπιασαν, τα μαύρα, γάλογερά!»